

הנחיה מס' 7.1 – הגשת הודעה לפי סעיף 10א' לפקודת הראיות	הנחיות פרקליטת המדינה
עדכון אחרון: כ"ז טבת תשס"ג 1 ינואר 2003	5 ינואר 1992; 2 ינואר 1994

7.1 הגשת הודעה לפי סעיף 10א' לפקודת הראיות

1. סעיף 10א' לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א 1971-, מאפשר הגשת אמרתו של עד, שנאמרה מחוץ לכתלי בית המשפט כראיה לאמיתות תוכנה.
2. הכשרת קבילותן של אמרות שמסרו עדים מחוץ לכתלי בית המשפט כתחליף לעדותם בבית המשפט, נותנת לתביעה מכשיר יעיל להתגבר על איומים והרתעה של עדים מפני מתן עדות בבית משפט. לכאורה, נראה, כי כיום יש פתרון לקושי שבפניו עומד התובע כאשר עד התביעה מסרב לשתף פעולה, והוא בהגשת אמרותיו של העד במשטרה. יחד עם זאת, פתרון זה הינו חלקי בלבד.
3. כידוע, היקף השימוש בסעיף 10א' והתנאים לקבילות ההודעות, כגון כאשר העד שותק בבית המשפט, שנויים במחלוקת. לכך יש להוסיף, כי גם ללא קשר לבעיות המשפטיות השונות שהסעיף מעורר, היקף תחולתו של סעיף 10א' מוגבל ביותר ואין הוא מאפשר תמיד קביעת ממצאים על סמך אותן אמרות שניתנו מחוץ לכתלי בית המשפט. סעיף 10א' קובע אך ורק תנאי קבילות (וגם הם נבדקים ומבוקרים בפסיקה מיום שנחקק הסעיף), בעוד ששאלת המשקל שניתן לייחס לאמרות החוץ, נתונה גם כיום לשיקול דעתו של בית המשפט (סעיף 10א' ג). כמו כן, קביעת ממצאים בהסתמך על אמרות כאלה, מותנית בקיומו של דבר לחיזוק האמרה (ס' 10א' ד).
4. זאת ועוד. הפסיקה אמנם הרחיבה במידה רבה את פרשנות הסעיף, אולם קיים חשש כי שימוש מופרז בסעיף 10א' מצד התביעה, סופו לפגוע באפשרות השימוש בסעיף כולו ולגרום לצמצומו - הן על יד הפסיקה והן על ידי המחוקק.
5. מכל הטעמים האמורים, הכלי שנותן סעיף 10א' בידי התביעה, צריך להשאר בבחינת חריג ויש לעשות מאמץ שלא להפוך את היוצא מן הכלל לכלל.
6. אשר על כן, יש להמנע משימוש מהיר ופזיז בסעיף 10א' כל אימת שנתקלים בקשיים בהעדתו של עד. למרות הפיתוי שסעיף 10א' מציב בפני התובע, רצוי לנסות לשאול גם עד שאינו משתף פעולה שאלות נוספות, כדי להביאו לספר את הידוע לו, וזאת בכל דרך אפשרית, כולל רענון הזכרון והתייחסות עניינית לנסיבות העניין. (כך למשל, אם העד הינו שותף לעבירה שכבר הורשע - יש לשאול אותו פרטים לגבי משפטו. בדומה, אם העד הוא קורבן העבירה, יש לשאול אותו לגבי פגיעות שנגרמו לו). כמו כן, יש לבקש מבית המשפט להכריז על עד כ"עד עויין" ולנסות לחקור אותו חקירה שכנגד, לפני שמבקשים להגיש את עדותו של פי סעיף 10א'.
7. לסיכום, יש להעדיף הסתמכות על עדותו של העד בבית המשפט, על פני הגשת אמרת חוץ, וזאת בשל בעיות הקבילות, המשקל והחיזוק שפורטו לעיל; וכן בשל הצורך לשמור על העקרון שלפיו עדיפה עדותו של עד שעמדה במבחן החקירה הנגדית. רק בלית ברירה, ורק

הנחיה מס' 7.1 – הגשת הודעה לפי סעיף 10א' לפקודת הראיות	הנחיות פרקליטת המדינה
עדכון אחרון: כ"ז טבת תשס"ג 1 ינואר 2003	5 ינואר 1992; 2 ינואר 1994

לאחר שנבחנה התקיימותם של כל התנאים המאפשרים שימוש באמרות חוץ, ניתן לבקש להגיש את האמרות, על פי סעיף 10א' לפקודת הראיות. שימוש מופרז בסעיף, במקרים שבהם העבירה ונסיבות מתן העדות אינן מצדיקות זאת, סופו שנוקו יהיה רב מתועלתו, ולפיכך יש להשתדל לצמצם את היקף השימוש בסעיף זה.